

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2014-10-29 Nr. 4R-3014-1.17

DĖL SIŪLYMO INICIJUOTI CIVILINIO PROCESO KODEKSO 49, 80, 182 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 261¹ STRAIPSNIU BEI XXIV¹ SKYRIUMI ĮSTATYMO NR. XII-771 PAKEITIMUS

2014 m. kovo 13 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė 2015 m. sausio 1 d. įsigaliosiantį Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 49, 80, 182 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 261¹ straipsniu bei XXIV¹ skyriumi įstatymą Nr. XII-771 (toliau – Įstatymas), kuriuo nustatytos naujos bylų pagal grupės ieškinį nagrinėjimo taisyklės. Rengiantis šio įstatymo taikymui buvo pastebėti keli jame nustatyto teisinio reguliavimo trūkumai, kurie aprašyti pridedamame Teisėjų tarybos rašto projekte.

Atsižvelgiant į tai, Nacionalinė teismų administracija teikia Teisėjų tarybos kreipimosi į Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetą bei Teisingumo ministeriją projektą, kuriuo šių institucijų prašoma inicijuoti atitinkamus Įstatymo pakeitimus.

Rengiant rašto projektą atsižvelgta į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Teisės tyrimų ir apibendrinimo departamento pateiktus siūlymus.

PRIDEDAMA 5 lapai.

Direktorė

Reda Molienė

Tomas Vaitkevičius, tel. (8 5) 212 1442, trumpasis tel. 7025, el. p. tomas.vaitkevicius@teismai.lt

TEISĖJŲ TARYBA

L. Sapiegos g. 15, LT- 10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, faks. (8 5) 268 5187

Lietuvos Respublikos Seimo
Teisės ir teisėtvarkos komitetui

2014-10-   Nr.

Lietuvos Respublikos
teisingumo ministerijai

DĖL CIVILINIO PROCESO KODEKSO 49, 80, 182 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 261¹ STRAIPSNIU BEI XXIV¹ SKYRIUMI ĮSTATYMO NR. XII-771 PAKEITIMŲ INICIJAVIMO

2014 m. kovo 13 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė 2015 m. sausio 1 d. įsigaliosiantį Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 49, 80, 182 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 261¹ straipsniu bei XXIV¹ skyriumi įstatymą Nr. XII-771 (toliau – Įstatymas), kuriuo nustatytos naujos bylų pagal grupės ieškinį nagrinėjimo taisyklės. Atkreipiame Jūsų dėmesį į šio įstatymo trūkumus, pastebėtus rengiantis jo taikymui.

Dėl apeliacinio proceso grupės ieškinio byloje reguliavimo tobulinimo

Įstatymu įtvirtintoje Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 441¹³ straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad, jeigu nėra paduotas grupės apeliacinis skundas dėl pirmosios instancijos teismo grupės ieškinio byloje priimto neįsiteisėjusio bendro sprendimo arba dėl neįsiteisėjusio tarpinio sprendimo, kiekvienas grupės narys gali paduoti individualų apeliacinį skundą dėl sprendimo, kurį teismas priėmė sprendamas klausimą dėl to grupės nario individualaus pobūdžio turtinių reikalavimų, kuriuos jis reiškė grupės ieškinio byloje. Šis grupės nario individualus apeliacinis skundas gali būti paduodamas per trisdešimt dienų po to, kai pasibaigė grupės apeliacinio skundo padavimo terminas, įskaitant teismo atidėtą sprendimo įsiteisėjimo terminą (jeigu šis buvo nustatytas). Toks individualaus apeliacinio skundo padavimo termino susiejimas su grupės apeliacinio skundo padavimo termino pasibaigimu gali užkirsti kelią paduoti individualų apeliacinį skundą, kadangi individualių reikalavimų nagrinėjimas gali būti pradedamas ir atitinkami individualūs sprendimai priimami tik po tarpinio sprendimo įsiteisėjimo (CPK 441⁹ straipsnio 3 dalis). Šį teisinio reguliavimo trūkumą siūlytina pašalinti atsisakant minėto individualaus apeliacinio skundo padavimo termino susiejimo su grupės apeliacinio skundo

padavimo termino pasibaigimu, o apeliacinių skundų padavimo terminą reguliuoti remiantis bendrosiomis apeliacinių skundų padavimo taisyklėmis.

Taip pat siūlytina tobulinti CPK 441¹³ straipsnio 5 dalyje įtvirtintą reguliavimą. Šioje dalyje nustatoma, kad grupės apeliacinis skundas dėl grupės ieškinio byloje priimto bendro sprendimo arba dėl tarpinio sprendimo teismui paduodamas per teismo atidėtą sprendimo įsiteisėjimo terminą, kuris teismo sprendimu gali būti atnaujintas. Pastebėtina, kad CPK 441¹³ straipsnio 3 dalyje įtvirtintas pirmosios instancijos teismo grupės ieškinio byloje priimto neįsiteisėjusio bendro sprendimo arba dėl neįsiteisėjusio tarpinio sprendimo įsiteisėjimo termino atidėjimo institutas yra skirtas sąlygoms parengti ir paduoti apeliacinį skundą sudaryti, tačiau CPK 441¹³ straipsnio 5 dalyje nustačius, jog minėtas terminas gali būti atnaujinamas, vadovaujantis CPK 78 straipsnio 3 dalimi, paduodant pareiškimą dėl termino atnaujinimo, kartu turės būti paduodamas skundas. Pastebėtina ir tai, kad CPK 441¹³ straipsnio 5 dalies paskutiniame sakinyje numatytas nutarties, kuria atmestas prašymas atnaujinti praleistą apeliacinio skundo padavimo terminą, apskundimas, nors antrajame sakinyje kalbama apie teismo atidėto sprendimo įsiteisėjimo termino atnaujinimo galimybę. CPK 441¹³ straipsnio 5 dalyje įtvirtinto teisinio reguliavimo neaiškumą didina ir tai, kad neaiškus šioje dalyje įtvirtintų normų santykis su CPK 441¹³ straipsnio 2 dalimi, numatančia grupės apeliacinio skundo termino atnaujinimo galimybę. Atsižvelgiant į tai, siūlytina tobulinti CPK 441¹³ straipsnio 5 dalį, numatant galimybę esant svarbioms priežastims teismo sprendimu pratęsti grupės ieškinio byloje priimto bendro sprendimo arba tarpinio sprendimo įsiteisėjimo terminą.

Dėl kasacinio proceso grupės ieškinio byloje reguliavimo tobulinimo

CPK 441¹⁴ straipsnyje, reglamentuojančiame kasacinio proceso ypatumus, nustatyta, kad kasaciniam procesui grupės ieškinio byloje *mutatis mutandis* taikomos apeliacinio proceso ypatumus reglamentuojančios CPK 441¹³ straipsnio nuostatos ir bendrosios kasacinio proceso taisyklės. Įvertinus CPK 441¹³ straipsnio nuostatas ir kasacinio proceso bendrąsias taisykles, konstatuotina, kad dalis CPK 441¹³ straipsnio nuostatų negali būti *mutatis mutandis* taikomos kasaciniame procese tiek, kiek tai susiję su papildomomis grupės narių procesinėmis teisėmis apeliaciniame procese tuo atveju, kai grupės atstovui nepateikus apeliacinio skundo grupė nutaria pakeisti grupės atstovą apeliaciniame procese (CPK 441¹³ straipsnio 3, 4 ir 5 dalys). Kasaciniame procese negali būti užtikrinta papildoma procesinė grupės narių garantija dėl teismo sprendimo įsiteisėjimo atidėjimo naujam grupės atstovui paskirti ir apeliaciniam skundui paduoti, kaip tai numatyta CPK 441¹³ straipsnio 3 ir 5 dalyse, nes kasacine tvarka skundžiami jau įsiteisėję apeliacinės instancijos teismo sprendimai, o kitokio procesinio instituto išspręsti šiam klausimui CPK nėra numatyta: įstatyme numatytas trijų mėnesių terminas kasaciniam skundui paduoti negali būti pratęstas, nes CPK 77 straipsnyje nustatyta, kad pratęsimi gali būti tik teismo paskirti ir nepasibaigę procesiniai terminai; pagal CPK 78 straipsnį, 345 straipsnio 2 dalį kasacinio skundo

padavimo terminas gali būti atnaujintas tik jį praleidus, kartu paduodant kasacinį skundą. Be to, CPK 441¹³ straipsnio 5 dalyje numatyta galimybė prašyti atnaujinti skundo padavimo terminą bei galimybė skusti teismo atsisakymą pratęsti tokį terminą, o pagal CPK 350 straipsnio 3 dalį teisėjų atrankos kolegijos nutartis dėl praleisto termino kasaciniam skundui paduoti atnaujinimo yra galutinė ir neskundžiama. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir įvertinus įstatyme nustatytą ilgesnį nei apeliaciniam skundui paduoti trijų mėnesių terminą kasaciniam skundui paduoti, kuris galėtų būti laikomas pakankamu grupei išsiaiškinti grupės atstovo dalyvavimo kasaciniame procese ir jo pakeitimo nauju atstovu klausimus, siūlytina atsisakyti apeliacinio proceso nuostatų dėl sprendimo įsiteisėjimo atidėjimo, numatytų CPK 441¹³ straipsnio 3 ir 5 dalyse, taikymo kasaciniame procese.

Be nurodytos teisės prašyti atidėti sprendimo įsiteisėjimo terminą, CPK 441¹³ straipsnio 3, 4 ir 5 dalių nuostatos reglamentuoja grupės atstovo pakeitimo apeliaciniame procese procedūrą, kurią gali inicijuoti grupės narių dauguma, pateikdama prašymą pirmosios instancijos teismui. Siekiant užtikrinti teisinio reguliavimo aiškumą siūlytina aiškiai apibrėžti, kokiam teismui turi būti teikiami kreipimaisi dėl grupės atstovo pakeitimo iki kasacinio skundo padavimo, kadangi šiuo metu nėra aišku, ar šie kreipimaisi pateikiami bendrą sprendimą dėl grupės ieškinio arba tarpinį sprendimą priėmusiam teismui, kaip numatyta CPK 441¹³ straipsnio 3 dalyje, taikant šią nuostatą *mutatis mutandis*, ar tiesiogiai Lietuvos Aukščiausiajam Teismui, taikant bendrąsias kasacinio proceso taisykles (CPK 343 straipsnis). Manytina, kad grupės atstovo pakeitimo klausimas neturėtų būti sprendžiamas kasaciniame teisme, nes tokių procesinių veiksmų atlikimas nėra būdingas kasaciniam teismui. Pagal CPK XVII skyriaus, reglamentuojančio bylų procesą kasaciniame procese, nuostatas, bylą inicijuojančiu procesiniu dokumentu kasaciniame procese laikytinas kasacinis skundas, kitokių procesinių dokumentų ar prašymų sprendimas iki kasacinio skundo padavimo nėra reglamentuojamas įstatymų. Be to, grupės ieškinio byla po apeliacinės instancijos išnagrinėjimo grąžinama pirmosios instancijos teismui, todėl teismas, turintis bylą, galėtų operatyviai išspręsti grupės atstovo pakeitimo klausimą.

Maloniai prašome Jūsų įvertinti aukščiau nurodytas pastabas bei siūlymus ir inicijuoti atitinkamus Įstatymo pakeitimus.

PRIDEDAMA. Atsižvelgiant į rašte išdėstytas pastabas bei siūlymus parengtas įstatymo projektas bei jo lyginamasis variantas, 2 lapai.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO 49, 80, 182 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO
PAPILDYMO 261¹ STRAIPSNIU BEI XXIV¹ SKYRIUMI ĮSTATYMO NR. XII-771 5
STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2014 m.

Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 5 straipsnyje išdėstyta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 441¹³ straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka pripažintas grupės atstovas grupės apeliacinį skundą dėl grupės ieškinio byloje priimto bendro sprendimo arba dėl tarpinio sprendimo teismui paduoda per teismo atidėtą sprendimo įsiteisėjimo terminą. Išimtiniais atvejais teismas motyvuotu grupės atstovo prašymu gali pratęsti šį terminą. Dėl nutarties, kuria atmestas prašymas atnaujinti pratęsti teismo atidėtą sprendimo įsiteisėjimo terminą, gali būti duodamas atskirasis skundas.“

2. Pakeisti 5 straipsnyje išdėstyta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 441¹³ straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Jeigu nepaduodamas grupės apeliacinis skundas, kiekvienas grupės narys gali pagal šiame Kodekse nustatytas bendrąsias apeliacinių skundų padavimo taisykles paduoti individualų apeliacinį skundą dėl sprendimo, kurį teismas priėmė sprendamas klausimą dėl to grupės nario individualaus pobūdžio turtinių reikalavimų, kuriuos jis reiškė grupės ieškinio byloje.“

3. Pakeisti 5 straipsnyje išdėstyta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 441¹⁴ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„441¹⁴ straipsnis. Kasacinio proceso ypatumai

1. Kasaciniam procesui grupės ieškinio byloje *mutatis mutandis* taikomos šio Kodekso 441¹³ straipsnio 1, 2, 4, 6 ir 7 dalių nuostatos ir bendrosios kasacinio proceso taisyklės.

2. Nutartis dėl iki kasacinio skundo padavimo termino pabaigos prireikus paduodamų kreipimųsi dėl grupės atstovo pakeitimo priima bendrą sprendimą dėl grupės ieškinio arba tarpinį sprendimą priėmęs pirmosios instancijos teismas.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO 49, 80, 182 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO
PAPILDYMO 261¹ STRAIPSNIU BEI XXIV¹ SKYRIUMI ĮSTATYMO NR. XII-771 5
STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2014 m.

Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 5 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 441¹³ straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka pripažintas grupės atstovas grupės apeliacinį skundą dėl grupės ieškinio byloje priimto bendro sprendimo arba dėl tarpinio sprendimo teismui paduoda per teismo atidėtą sprendimo įsiteisėjimo terminą. **Išimtiniais atvejais teismas motyvuotu grupės atstovo prašymu gali pratęsti šį terminą.** Šis terminas gali būti atnaujintas, jeigu teismas pripažįsta, kad jis buvo praleistas dėl svarbių priežasčių. Dėl nutarties, kuria atmestas prašymas atnaujinti praleistą apeliacinio skundo padavimo **pratęsti teismo atidėtą sprendimo įsiteisėjimo** terminą, gali būti duodamas atskirasis skundas.“

2. Pakeisti 5 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 441¹³ straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Jeigu nepaduodamas grupės apeliacinis skundas, kiekvienas grupės narys gali pagal šiame Kodekse nustatytas bendrąsias apeliacinių skundų padavimo taisykles paduoti individualų apeliacinį skundą dėl sprendimo, kurį teismas priėmė sprenddamas klausimą dėl to grupės nario individualaus pobūdžio turtinių reikalavimų, kuriuos jis reiškė grupės ieškinio byloje. ~~Grupės narys individualų apeliacinį skundą gali paduoti per trisdešimt dienų po to, kai pasibaigė grupės apeliacinio skundo padavimo terminas, įskaitant teismo atidėtą sprendimo įsiteisėjimo terminą (jeigu šis buvo nustatytas).~~“

3. Pakeisti 5 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 441¹⁴ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„441¹⁴ straipsnis. Kasacinio proceso ypatumai

1. Kasaciniam procesui grupės ieškinio byloje *mutatis mutandis* taikomos šio Kodekso 441¹³ straipsnio 1, 2, 4, 6 ir 7 dalių nuostatos ir bendrosios kasacinio proceso taisyklės.

2. Nutartis dėl iki kasacinio skundo padavimo termino pabaigos prireikus paduodamų kreipimųsi dėl grupės atstovo pakeitimo priima bendrą sprendimą dėl grupės ieškinio arba tarpinį sprendimą priėmęs pirmosios instancijos teismas.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS